

Sygn. akt IV KK 361/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)
SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)
SSN Marek Motuk

w sprawie **H. S.**,
skazanego z art. 178a § 1 k.k.
po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2022 r. w Izbie Karnej
na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),
kasacji wniesionej na niekorzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Częstochowie
z dnia 30 marca 2022 r., sygn. akt XI K 919/21

**uchyla wyrok nakazowy w zaskarżonej części, tj. jego pkt 1 w
zakresie orzeczenia o karze grzywny i w tym zakresie przekazuje
sprawę Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

H. S. został oskarżony o to, że w dniu 30 lipca 2021 r. w G. na autostradzie
[...] województwa [...] prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny w postaci
samochodu ciężarowego marki M. o nr rej. [...] wraz z naczepą marki K. o nr rej.

[...]1, będąc w stanie nietrzeźwości przy stężeniu alkoholu w wydychanym powietrzu: I – 1,19 mg/l, II – 1,34 mg/l, III – 1,45 mg/l, IV – 1,42 mg/l, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Częstochowie, wyrokiem nakazowym z dnia 30 marca 2022r., sygn. akt XI K 919/21, uznał H. S. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 (dziesięciu) złotych (*pkt 1*). Ponadto, sąd ten orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 5 (pięciu) lat (art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k.), na poczet którego zaliczył okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 30 lipca 2021 r. do dnia 30 marca 2022 r. (art. 63 § 4 k.k.), świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 5.000 (pięciu tysięcy) złotych (art. 43a § 2 k.k.), a także orzekł koszty sądowe.

Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 14 czerwca 2022 r., wobec niezaskarżenia go przez strony postępowania.

Od powyższego wyroku kasację na niekorzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył go w zakresie zawartego w pkt 1 części dyspozytywnej orzeczenia o karze grzywny i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. polegające na orzeczeniu wobec oskarżonego H. S. kary grzywny w sposób uniemożliwiający wykonanie wyroku, a to przez zawarcie w orzeczeniu sprzecznych treści i odmienne określenie wysokości jednej stawki dziennej grzywny w zapisie cyfrowym i słownym, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.

W konkluzji kasacji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez Prokuratora Generalnego okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie oraz uwzględnienie przez Sąd Najwyższy na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.).

Trafnie wskazuje Autor kasacji, że w układzie procesowym sprawy doszło do zmaterializowania się bezwzględnej podstawy odwoławczej, o której mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., tj. do sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie.

Już na pierwszy rzut oka widoczne jest uchybienie wskazane w zarzucie *petitum* kasacji. Sąd Rejonowy w Częstochowie w pkt. 1 wyroku nakazowego orzekając wobec skazanego karę grzywny, posługując się zapisem cyfrowym i słownym, wadliwie, bo odmiennie w każdym z nich określił wysokość kwotową jednej stawki dziennej. W zapisie cyfrowym wskazał, iż wysokość jednej stawki dziennej wynosi 20 złotych, zaś w zapisie słownym wysokość tej stawki określił na kwotę dziesięć złotych. W tej sytuacji niewątpliwie zaistniała rozbieżność co do rzeczywistej wysokości orzeczonej kary grzywny. Tego rodzaju sytuacja wprost wskazuje na naruszenie przez sąd pierwszej instancji art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. w stopniu przesądzającym o wystąpieniu wskazanej bezwzględnej przyczyny odwoławczej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że rozstrzygnięcie co do kary i środków karnych należy do niezbędnych elementów wyroku skazującego, wymienionych w art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. Realizacja tego wymogu powinna się dokonywać poprzez sformułowanie rozstrzygnięcia o karze w sposób umożliwiający jej wykonanie. W szczególności, tak jak w niniejszym przypadku, rozbieżność w cyfrowym i słownym zapisie wymiaru kary nie tylko narusza wynikający z art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. obowiązek redagowania orzeczenia w sposób jednoznaczny i zrozumiały, ale przede wszystkim odzwierciedla wewnętrzną sprzeczność wyroku uniemożliwiającą jego wykonanie (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2017 r., sygn. III KK 186/17, KZS 2017, z. 9, poz. 25; z dnia 13 grudnia 2017 r., IV KK 152/17, KZS 2018, z. 5, poz. 13; z dnia 25 listopada 2009 r., III KK 355/09, LEX nr 553835; postanowienie SN z dnia 7 października 2005 r., III KK 2/05, LEX nr 157216). Zaznaczyć jednocześnie należy, że nie było w niniejszej sprawie możliwe uznanie, iż powyżej opisane uchybienie

może podlegać usunięciu w drodze sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej, czyli w trybie art. 105 k.p.k. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wytyczył granice stosowania trybu sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej w stosunku do zaistnienia bezwzględnej przesłanki odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. (zob. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2012 r., I KZP 24/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 35; z dnia 28 czerwca 2018 r., I KZP 2/18, OSNK 2018, z. 8, poz. 54). Z obu ww. uchwał wynika konstatacja, że naturalną barierą prawną dokonywania korekt w treści wyroku jest uchybienie, które stanowi bezwzględny powód odwoławczy z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. Z treści tego przepisu wynika jednocześnie, że uniemożliwiająca wykonanie wyroku sprzeczność w treści rozstrzygnięcia o karze nie może być naprawiona w innym trybie, w tym w trybie art. 105 k.p.k. Ustawodawca przewidział bowiem w tym zakresie tylko drogę orzeczenia właściwego sądu, po rozpoznaniu zwykłego lub nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Istnienie sprzeczności w treści orzeczenia, która to sprzeczność uniemożliwia jego wykonanie, nakazuje sądowi odwoławczemu uchylić orzeczenie dotknięte taką wadą, bez badania wpływu tego uchybienia na treść orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2020 r., V KK 338/19, LEX nr 3232317).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że sprzeczność w treści rozstrzygnięcia o karze w wyroku nakazowym Sądu Rejonowego w Częstochowie, dotycząca wysokości orzeczonej stawki dziennej grzywny - określonej liczbowo na 20, a słownie na dziesięć złotych - jest nieusuwalna w trybie sprostowania oraz w procedurze przewidzianej w art. 13 § 1 k.k.w., dotyczy bowiem meritum orzeczenia. Sprzeczność ta dotyczy dyspozytywnej, merytorycznej części orzeczenia i wynika z niej niemożność jego wykonania, bowiem żadnego z zapisów nie da się wykluczyć i żaden nie może być uznany za mający pierwszeństwo. Zamieszczenie w treści wyroku dwóch odmiennych oznaczeń - cyfrowo i słownie - określających wysokość (rozmiar kary) powoduje w istocie niemożność ustalenia, w jakim faktycznie wymiarze karę orzeczono. Uchybienie takie powoduje wewnętrzną sprzeczność wyroku uniemożliwiającą jego wykonanie, co stanowi w konsekwencji bezwzględną przesłankę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.

W tej sytuacji nieodzowne stało się uchylenie wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Częstochowie w zaskarżonej części (tj. jego pkt. 1 w zakresie orzeczenia o karze grzywny) z uwagi na zmaterializowanie się bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w przepisie art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Rozpoznając ponownie sprawę w tym zakresie, Sąd ten będzie zobowiązany do prawidłowego sformułowania rozstrzygnięcia o karze, uważając by jego treść była jednoznaczna i nie budziła wątpliwości, uwzględniając przy tym dyrektywy wynikające z treści art. 443 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

l.n

ał